СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 133. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 10-го червня 1938. No. 133. Jersey City, N. J., Friday, June 10, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": Bergen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: Bergen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАГРОЗА ОБСТРУКЦІЇ В КОНГРЕСІ

ВАШИНГТОН. — Законопроект найнижчої заплати і найвищих годин праці уникає одних перешкод, а натрапляє на інші. Найрішучіше виступають проти цього законопроекту представники полудневих стейтів, які твердять, що північні стейти приноровлюють той законопроект до своїх потреб, а не звертають уваги на потреби полудня. Супроти того полудневі представники загрозили обструкцією, коли не будуть пороблені в законопроекті бажані ними зміни. З боку юнійних кругів іде натиск, щоб у тому законопроекті застерегти для деяких ділянок промислу довші години. Проти цього виступав сенатор Еленджер, кажучи, що коли юнії не хочуть допустити ніякого застереження у відношенні до висоти заплат, то не можна дозволити ніяких застережень щодо числа годин праці.

НЮАРК БУДЕ МАТИ СВІЙ „ГАЙД ПАРК".

НЮАРК. — У звязку з розбиттям політичного віча, на якім мав говорити соціялістичний провідник Норман Томас, власті міста Нюарку заповіли, що з місцевого Парку Вашінгтона вони зроблять вільне місце, де моттимуть говорити собі всякі бесідники, подібно як це є в Лондоні, в Гайд Парку. Там також можуть виступати з промовами бесідники найрізнородніших політичних і релігійних переконань, а поліція не тільки не розбиває їм промов, але охороняє їх перед напасниками. Той експеримент хоче тепер зробити міська влада в Нюарку, даючи наперед пробний реченець на три місяці. Після того влада рішить, чи дозвіл на вільні промови продовжити, чи припинити. Це буде залежати від того, як заховуватиметься публика.

РОЗБИВСЯ АВТОБУС З ДІТЬМИ.

ВЕСТ ОРЕНДЖ (Ню Джерзі). — Шкільний автобус, у якому було коло 40 дітей, підїжджаючи під гору, втратив гамульці і почав їхати взад. По дорозі розбив одно авто, а потім заїхав у телеграфічний стовп, на якому зупинився. Притомі багато дітей зазнали покалічень. Дванадцять з них опинились у шпиталі. Покищо не стверджено причини, чому зіпсувались гамульці.

ПО СВОМУ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

БОСТОН. — Бінгем, член атлетичної комісії, яка займається аматорськими американськими дружинами, що змагаються на олімпійських ігрищах, вніс на руки свого президента, Брундиджа, резигнацію, тому, що чергові олімпійські грища відбудуться в Японії. А Японія, на думку Бінгема, стала на шлях насильства, з яким то шляхом Бингем не погоджується.

КАМЕНИЧНИЙ СТОРОЖ ПІД ПІДОЗРІННЯМ У СПРАВІ ЛЕВІНА.

НЮ РОШЕЛ. — Поліція вже три дні шукає одного каменичного сторожа, який десь зник, лишивши жінці записку, що він „у клопоті". Цей сторож наглядав над домом, що був недалеко школи, до котрої ходив малий Левін, схоплений і потім замордований невідомими злочинцями. В тому домі був склеп з радіовими апаратами. Власник склепу зголосив поліції, що хтось давніше вкрав був у його склепі звій антенового дроту. А подібним дротом було обмотане тіло Левіна, коли його виловили з води.

СКАНДАЛЬНІ ВІДКРИТТЯ У ПРОЦЕСІ В ГАРЛЯНІ.

ЛОНДОН (Кентокі). — На процесі проти 14 власників копалень у Гарляні за перешкоджування робітникам організуватися в робітничі юнії вийшли знов скандальні річи. Одна місцева „красуня" зазнала в суді, що до неї зверталися представники копалень з пропозицією, щоб вона заманювала юнійних організаторів десь за місто, в затишне місце, а там вони з ним покінчать. Здавлюючи робітничий рух, місцеві "боси" скрито замордували одного такого організатора, Музика.

СУМНА ІСТОРІЯ ВУЛИЧНОГО КРАМАРЯ.

НЮ ЙОРК.— Перед судом станув вуличний крамар Гуарно за те, що без дозволу торгував по вулиці. Він розказав сумну історію зо свого життя: Колись він мав свій склеп, але збанкротував. Замість іти на державну підмогу, він волів купити собі візок і почав торгувати по вулиці. Та за те поліція переловлювала його і карала. Вкінці кари були такі великі, що з свойого торгу він їх не міг покрити. Він відчинив собі знов склепик. Але інші вуличні крамарі підсувалися під самі двері його склепику і відбирали йому бизнес. Він знов збанкротував і знов купив собі візок та став вуличним крамарем. Але йому на сліди знов пішла поліція, аж поки він знов не станув перед судом. Він тепер питався судді, як можна нині чесно заробити на прожиток, щоб не красти і не йти на державну підмогу.

ОБКИДАЛИ ЯЙЦЯМИ.

Нормана Томаса, соціялістичного лідера, обкидано в Нюарку, Н. Дж., яйцями й помідорами, як він пробував говорити на публичному місці. Детективи вивели його потім на безпечне місце. Вимахуючи американськими прапорцями, напасники співали: „Ми хочемо американізму, а не червоних".

ЯК ВАМ КРИВДА, ІДІТЬ ДО СТАЛІНА.

Якось поширилася була в СССР поголоска, що Катерина II. веліла закопати в околиці Одеси 1,600 пудів золота. Цю поголоску так майстерно сконструували, що навіть влада повірила в неї і на початку минулого року вислали на терен, де ніби мав бути закопаний скарб, бригади комсомольців і колхозників з метою перевести пошукування і видобути скарб. Тому, що терен не був однородний, не обмежувалися тільки до перекопування, але висаджування теж поодинокі відтинки динамітом. Праці при пошуканках скарбу Катерини тривали майже рік і, очевидно, не дали ніякого висліду. Тепер справа набрала ще більшого розголосу, бо керівництво робіт відмовило робітникам неїебудь заплати, пояснюючи це тим, що уряд і так має великі втрати. Як пише „Правда" — пошкодовані комсомольці й колхозники звернулися зо скаргою до самого Сталіна.

ДОІСТОРИЧНА ЗНАХІДКА.

На ґрунтах господарів Болеслава Сломи та Гаврила Станка у селі Береги, енджейовського повіту (келецьке воєвідство), натрапили підчас копання ям на фундаменти у глибині 70 цм. на доісторичні гробниці, уложені з каміння. У гробницях знаходилися урни, збани та глиняні миски. В урнах були людські кості. Деякі предмети понищилися, як їх добували. Решту забезпечили та здепонували на постерунку поліції.

ПОЖЕЖА ЛІСІВ У НІМЕЧЧИНІ.

На просторі між Бремою і Ґановером горять величанські ліси. Не зважаючи на енергійну акцію 3,000 вояків та інших відділів, пожежа поширюється далі й охопила вже смугу довгу 15 км.

АЖ 50,226 ФАЛЬШИВИХ МІР І ВАГ.

На просторі Польщі сконфіскували минулого року 50,226 фальшивих мір і ваг.

З РИМАНОВА ДО СЯНОКА.

Якось непомітно перенесено резиденцію апостольського адміністратора для Лемківщини, д-ра Якова Медвецького, з Риманова до Сянока. Москвофільські газети, спевіщаючи про цю подію, додають від себе заввагу, що це довершилося „после прадалжительних хлапот", та заповідають, що це неначе вступний крок до утворення окремої дієцезії, яка простягалась би від Щавниці по Сянік і малаб 180,000 греко-католиків.

При цій нагоді згадують, що давно існувало в Сяноці гр.-кат. епископство, про що є спомини з XVII. віку. Також є в Сяноці одно узгіря, біля котрого була колись церква та котре називалося „Владича гора" (потім „Аптикарська гора", сьогодні „парк Міцкевича").

Від себе пригадуємо, що в титулатурі епископа перемиського зазначено, що він також „епископ самбірський і сяніцький".

КАТАСТРОФА АВТОБУСУ З ПАЛОМНИКАМИ.

У Франції трапилася цими днями жахлива катастрофа. Автобус, що вертався з паломниками з Ліжіє, зударився на роздоріжжі з поїздом. Девять осіб убитих, десять важко ранених. Між убитими є дві дівчинки у віці 10—12 літ, між раненими є два священики.

ПРОПАЛА ЗАЛЮБЛЕНА ЖИДІВОЧКА.

У Зтежу залюбилася по вуха 18-літня Т. Зільберштайнівна, донька багатого купця, в Ю. Рибіцкім, операторові місцевого кіна. Тому, що її батьки не хотіли згодитися на шлюб з Рибіцким, Зільберштайнівна втекла до його батьків і підготовлялася до хресту і до шлюбу. Тимчасом одного дня прийшли до мешкання Рибіцкого два чоловіки, схопили Зільберштайнівну і відїхали з нею у невідомому напрямі. Справою занялася поліція.

РОЗВІД ПО 60 РОКАХ ПОДРУЖЖЯ.

Ще донедавна годі було в Англії дістати розвід, якщо одно із подругів було божевільне чи умово хоре. Від часу, як завели поправку до закону, яка змінює дотеперішні постанови, переведено вже чималo розводів з причини умової недуги одного з подружніх партнерів.

Як англійські часописи повідомляють, розводову скаргу подав теж недавно до суду сер Френк ветенгем, який хотів розвестися зо своєю умово хорою жінкою, лейді Светенгем. Сер Светенгем був колись заслуженим кольоніяльним урядовцем. Він має тепер 88 літ і оженився зо своєю жінкою більше як 60 літ тому. Тому, що зайшли передбачені законом обставини, значить, лейді Светенгем хора більш як 5 літ на невилікувальну недугу, дістав він у суді на підставі лікарського свідоцтва розвід у подружжі, яке тривало більше як 60 літ.

НЕТВЕРЕЗИЙ САНІТЕТ.

Дисциплінний Суд Лікарської Палати у Вильні засудив д-ра Зигмунта Кудревича, дижурного лікаря Ратункового Поготівля, на нагану з оголошенням цього присуду в пресі на кошт лікаря. Дисциплінарна справа повстала з того приводу, що лікар допустив нетверезого санітета до виїзду до хворого. Пяний санітет спричинив упадок хворого з ношів на підлогу, що спричинило бучу й інтервенцію поліції.

ЛИШЕ ЗАМУЖНІ ЖІНКИ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.

В найближчих роках турецькі жінки виконуватимуть у турецькому війську ролю постійних санітеток. З тією метою відкриють окрему школу, по скінченні якої абсольвентки виконуватимуть в армії бодай 5-літню службу. До школи приймати́муть лише замужних кандидаток у віці від 16 до 23 років.

ЯК ПОЛЯКИ ТЕРПЛЯТЬ, ТО З ВИНИ ПОЛЬЩІ

БЕРЛІН. — Німецька преса збуває мовчанкою напади польської преси на Німеччину за те, що поляки в Німеччині, яких є коло 1,200,000 не мають повних прав, потрібних до повного національного розвою. Зате відповідає німецький уряд. Він не перечить, що поляки не мають повної охорони тих прав, які їм належалисяб у Німеччині як національній меншині. Але не мають їх з вини Польщі, яка не хоче дати таких самих прав німецькій меншині в Польщі. Німецький уряд підкреслює, що він намагався наклонити Польщу підписати спільний договір про полекші національним меншинам, німецькій у Польщі і польській у Німеччині, але Польща цю справу постійно відкладає. А предложена умова заявляється проти всяких асиміляційних спроб і дає меншинам повне право на їх культурний, економічний і національний розвиток. Далі німецький уряд стверджує, що в Німеччині нема одного поляка, що був би без заробітку. Як теж подає, що є польські школи, а коли їх, наприклад, нема серед поляків, що живуть у рурській області, то тільки тому, що самі поляки не домагаються таких шкіл.

ПОКАРАЛИ СВЯЩЕНИКА-УКРАЇНЦЯ.

ПЕРЕМИШЛЬ. — Польський суд засудив о. Теодора Гуру, греко-кат. пароха з Торок, на тиждень арешту й 50 злотих гривни за „образу польського народу підчас проповіди".

ДАЛІ РОЗВЯЗУЮТЬ РОБІТНИЧІ ТОВАРИСТВА.

БРОДИ. — Польське старосто розвязало філію Товариства Українських Робітників у Бродах. Розвязання умотивовано тим, що „існування товариства загрожує прилюдній безпеці й ладові". В такий самий спосіб розвязано подібне товариство українських ремісників, промисловців і купців „Зоря" у Бурштині.

„МАЗУРИ, МАРШ ІЗ ЛІСУ".

РАДЕХІВ. — Відбулася судова розправа проти 14 українських селян за те, що підчас ліцитації дерева в лісі в селі Дмитрові кричали до польських кольоністів: „Мазури, марш із лісу". Кричали тому, що кольоністам не вільно було брати участи в цій ліцитації громадського лісу. Польський суд засудив трьох селян на 2, 6 і 7 місяців вязниці.

І НА ТАКЕ НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ!

ПЕРЕМИШЛЬ. — Перемиське старосто наказало розвязати до 7 днів „Гурток хліборобського вишколу молоді". Розвязано, бо кружок гуртував українську молодь.

ЗГОРІВ „ПЕРЕЯСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР".

КИЇВ. — Совєтська преса подає, що „українські націоналісти" підпалили в Переяславі історичний музей, в якому були зложені акти договору між Богданом Хмельницьким і московським царем. Акти згоріли.

ГРАБУЮТЬ ЗАПОВІЛЬНО!

КИЇВ. — На нарадах народніх комісарів УССР стверджено, що добуто з українських селян одну четвертину тої скількости молока, яка була визначена в пляні. Також добуто тільки половину тої скількости мяса, яку намітила Москва. Народнім комісарам дано відчути, що будуть за це потягнені до відповідальности, якщо не витиснуть від селян того, що на них наложено.

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ НЕУЦТВО.

КИЇВ. — „Комуніст" з 17. квітня ц. р. подає, що українська комуністична школа ім. Островського в Харкові мала би підготовити кваліфіковані кадри працівників для большевицької преси. Та це їй ніяк не вдається. На закінчення першого семестру 73 студенти дістали оцінку недостаточно, 280 студентів посередньо, а тільки один дуже добре. На другому курсі переважна скількість студентів має недостаточно з одного або двох предметів. Особливо є великі недостачі щодо української мови. Ні один студент не знає як слід ні української мови, ні літератури. Та це відноситься не тільки до студентів, але й до викладачів.

ВБИЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

КИЇВ. — З села Половинчино, старобільського району, доносять, що незнані справники вбили сільського кореспондента совєтської преси, Юрченка. Чекісти арештували з цього приводу багато місцевих селян і робітників.

СОВЄТСЬКІ „НАУКОВІ" ДОСЛІДИ.

МОСКВА. — В Ялті, на Кримі, знаходиться сейсмографічна стація, яка повинна реєструвати землетруси. Від якогось часу стація подавала звіти про землетруси, яких цілком не було. Та якось апарат виказував таке потрясення, що повинен був завалитися цілий світ. Тоді допрева пізнали, що в домі стації жили ріжні люди, що рубали дрова, тощо, а це потрясало апаратом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ ВБИЛИ?

Вистарчить вглянути в старокрайову пресу і перечитати те, що перепустила польська цензура, щоби переконатися, що Польща далі нас тисне, і то щораз сильніше. І до такої міри, що властиво не знати, що вона хоче тим осягнути. Очевидно, що ті утиски не можуть вестися без кінця, не викликавши якогось гострішого спротиву з боку українців. А коли про це говоримо, то не маємо на думці якихсь гострих промов чи інтерпеляцій у польськім соймі, виголошених нашими послами. І не гострих статтей у часописах, що й так не появилисяб друком, бо цензура їх не перепустилаб. Але думаємо про таку акцію відплати, в якій на польське нахабство відповідалиб ми активною поставою, себто такими ділами, яких уже нераз доконували українські революціонери. Ми тим не беремося пропаґувати якусь терористичну акцію, а тільки стверджуємо, що так досі бувало, що польська варварська поведінка, коли перебирала міри українського терпцю, викликувала серед української революційної течії потребу рішучої відплати. І то такої, яка звертала б на себе загальну увагу, а тимсамим і увагу на те, що діється з українським народом у Польщі. З цього заключаємо, що й тепер могло було прийти до такої відплати, та що цею відплатою булаб занялася Орґанізація Українських Націоналістів. Думаємо, що до такого висновку можуть прийти ті, що звязують українську революційну боротьбу в Польщі з О.У.Н., а далі й з особою бл. п. полк. Евгена Коновальця.

І щож ми бачимо? Ото в такій хвилі, коли йде такий сильний наступ у Польщі на українські землі й ціле українське життя; коли Польща просто змушує українців братися за революційні методи боротьби — гине з большевицьких рук полк. Коновалець. Нема сумніву, що Москва захотіла використати гноблення українців у Польщі і їх ослаблення на те, щоб їх більше ослабити. Ось тому вбито полк. Коновьця, щоб ще й таким чином підкосити націоналістичну акцію, себто ту, якої й Совети так дуже лякаються.

Та якщо Москва числила, що таким нікчемним убивством допоможе Польщі й собі упоратися з українцями, то вона грубо перечислилася. Зо смертю полк. Коновальця наші вороги не позбулися властивого мотору українського революційного руху. Про те вони скоро переконаються. Москва допомогла знищити тільки особу, але українському націоналістичному рухові вона тим не зашкодить, бо через цю траґедію цей рух іще вище підніметься та зросте в нову силу і виявить нову активність. Одначе, не зважаючи на те все, ми таки хочемо підкреслити ганебну ролю Москви, що користає з польського наступу на українське життя і в такій хвилі допускається і зо свого боку вчинків, які малиб улекшити Польщі нищення української сили.

ДО ІСТОРІЇ ВБИВСТВА ПОЛК. Е. КОНОВАЛЬЦЯ

(Надіслані з Европи матеріяли про те, як скоїлася подія й що писала преса в перших днях).

На підставі відомостей, отриманих нами безпосередньо з Ротердаму та з інших місць, подаємо наступне:

Голяндські власті ствердили, що полк. Евген Коновалець прибув до Ротердаму в понеділок вранці, 23. травня. Затримався він у готелі „Централь". Приїхав на стрічу з одним із звязкових із советської України, причому стріча була назначена в каварні „Атлянта", віддаленій 10 мінут ходу від готелю „Централь". Стріча мала відбутися в полудне. З полк. Коновальцем мав їхати Ярослав Барановський. Тому, що останній мав виконати перед відїздом одно доручення полк. Е. Коновальця, не поспів на час на поїзд. Щоб не залишати полковника Коновальця самого в часі стрічі з чоловіком із советської України, до якого оба вони відносилися з недовірям і перед яким остерігали полк. Коновальця також інші особи, Барановський поїхав до Ротердаму літаком, щоб дігнати полк. Коновальця.

Всеж полк. Коновалець рішив не чекати на приїзд Барановського й пішов сам на стрічу до каварні „Атлянта". Вийшов він із свого готелю в годині 11:45 вполудне, отже прийшов до каварні „Атлянта" кілька мінут перед 12 год. Кельнер у каварні „Атлянта" зізнав, що в 12 год. стрінулись при однім столику два чужинці, які говорили „по польськи" (чужинцеві тяжко розріжнити словянські мови, тому помилка зрозуміла, хоч не виключене, що розмова могла вестися з конспіративних оглядів і не українською мовою, а іншою словянською). Розмова ця велася не довше, як пять мінут, почім цей другий чоловік вручив полк. Коновальцеві 2 пакети ріжної величини й поспішно відійшов. Зчерги полк. Коновалець заплатив кельнерові й також вийшов із каварні.

В год. 12:10 наступив жахливий вибух. Про це появився такий комунікат:

„Гага, 24. травня. Загадковий зрив у Ротердамі. В центрі Ротердаму, коло будинку біржі, наступив загадковий вибух. Коло місця вибуху знайдено змасакрованого трупа німецького громадянина. Кілька людей є ранені. Є підстави припускати, що вбитий вибухом німець випустив, або кинув бомбу. Голяндець Тібер, один із легко ранених, підозріває, що бомбіст мав на оці його. Тібер був недавно заарештований у Німеччині в підозрінні шпигунства, але потім звільнений. Поліція продовжує вспраі вчорашнього вибуху слідство. В кишені вбитого знайдено пашпорт на імя Йосифа Новака. Одначе поліція схильна думати, що документ фальшивий. Поліція переслухала в цій справі якогось Бору. Його зізнання потверджують припущення, що йде про діло, звязане зо шпигунством".

До того комунікату можна замітити безпідставність твердження про „німецьке шпигунство" згаданого в ньому „Йосифа Новака", бо пашпорт „Йосифа Новака" був не німецький, а чехословацький. Поліція, яка прибула зараз на місце вибуху, де зайшла пошматованого на кусники трупа, була безрадною щонебудь вияснити; встановила тільки ідентичність вбитого як „Йосифа Новака" й установила, що він замешкав у готелі „Централь", де зараз відправлено кількох поліційних аґентів.

Міжтим у 1. год. приїхав до Ротердаму Барановський. Не знаючи нічого про замах, він прямо з летунської площі поїхав до готелю „Централь" і тут запитав про „Йосифа Новака". Негайно накинулися на нього кілька поліційних аґентів у цивільному і стягнули його до стоячого коло виходу з готелю авта, яке помчало повним ходом. Барановський початково думав, що сам став жертвою аґентів ГПУ, які його схопили й мчать із ним невідомо куди. Тому, що він був без зброї, а крім того мав проти себе кількох людей, вважав марним спротив, чи хочби крик. Це перше враження, викликане невідповідним поступованням поліції, мусіло розсіятися в Барановськім по прибутті на поліцію; та гірше те, що його заступило друге, мильне враження, викликане також невідповідним поступованням поліції. Поліція, не знаючи, в чому справа, і припускаючи, що в її руки попав один із спільників замаховця, та думаючи, що вістка про замах застрашить увязненого й він узагалі не буде нічого говорити, рішила йому нічого не казати про замах, а самій щось довідатися від нього. Тимчасом Барановський, навіть не припускаючи про замах на полк. Коновальця, виходив із такого заложення: в Ротердамі перебуває полк. Коновалець на фальшивий пашпорт; крім того він має стрічу з чоловіком, який також має фальшивий пашпорт, а в додатку з чоловіком, який є звязковим з України під Советами; в добавок і сам Барановський має фальшивий пашпорт. Отже коли він, Барановський, скаже правду, то тим пошкодить не тільки собі (покищо його пашпорту ніхто не квестіонував), але що важніше, пошкодить полк. Коновальцеві, а в добавок видасть звязкового й наведе на сліди звязків Орґанізації з советською Україною. Тому Барановський рішив не говорити правди; викручувався, що він приїхав до Ротердаму в торговельних справах і т. п., припускаючи, що тимчасом полк. Коновалець полагодить сам справу в Ротердамі й відїде. Автім, навіть коли би поліція була заарештувала полк. Коновальця з фальшивим пашпортом, то також треба би було Барановському мовчати, бо він або міг би розконспірувати полк. Коновальця, або, поплутавши справу, також йому пошкодити.

Отже так поліція нічого не могла дізнатися від Барановського в понеділок, 23. травня. Таке помилкове поступовання поліції (яка зрештою ділала в найліпшій вірі й у найліпших намірах), а у висліді помилкова тактика Барановського (який також ділав у найліпших намірах) спричинили те, що обі сторони проти власної волі тільки улекшували злочинцеві втечу та опізнювали й утруднювали розслід справи.

У вівторок, 24. травня, поліція й Барановський далі продовжували ту саму тактику. Колиж по двох утрачених марне днях поліція прийшла до переконання, що таки нічого не дібеться від Барановського, вона змінила тактику. Барановського привели до трупа. Барановський кинувся до трупа полк. Коновальця й зо сльозами кликав до оточуючих поліційних урядників: Це мій вожд! Мій вожд!

Щойно тепер вияснилася справа ідентичности полк. Коновальця і Барановського, ціль прибуття обох до Ротердаму, назвище людини, з якою мав стрінутися полк. Коновалець, тощо. Барановський подав, що людина, з якою мав стрінутися полк. Коновалець, називається Валюк. Одначе всетаке залишається невисвітленим, чи полк. Конавалець стрінувся саме з тим Валюком, чи з кимсь іншим, бо при стрічі нікого не було. Дуже можливо, що замісць Валюка, який міг на стрічу не приїхати (він, наприклад, міг бути заарештований большевиками й тортурований видати стрічу), большевики вислали когось іншого на місце стрічі, котрий під якоюсь притокою, наприклад, що Валюк заарештований і не міг приїхати, або, що вони разом приїхали й Валюк чекає на стрічу в іншому місці, передав полк. Коновальцеві 2 пакунки чи то від Валюка для полк. Коновальця, чи то з проханням передати їх Валюкові на місці стрічі з останнім. Опис особи Валюка, поданий Барановським, не може сам по собі дати абсолютної певности, навіть колиб він годився з описом чоловіка при стрічі, поданий кельнером, бо Барановський подавав свої дані на підставі давніших побачень, отже це міг бути тільки загальний опис обличчя, росту, тощо, і такі загальні дані моґли згоджуватися з такимиж даними чоловіка зо стрічі в „Атлянті" 23. травня, хоч це міг бути й не Валюк. Не дає тої певности й зізнання Барановського, що полк. Коновалець уже два рази стрічався з Валюком: раз у грудні минулого року в Брісели, а другим разом у лютім б. р. в Ротердамі. Бо неясним залишається факт, чому стріча тревала тільки кілька мінут, коли стрічаються люди, що приїхали з двох кінців Европи. Отже доки не буде інших даних, які потверджувалиб факт стрічі полк. Коновальця з Валюком, то не можна мати щодо цього абсолютної певности.

Коли голяндська поліція ствердила ідентичність полк. Коновальця й обставини вбивства, тоді свої дальші розшуки спрямувала у відповідним напрямку, а заразом, за вказівками Барановського, повідомила зараз п. Е. Онацького в Римі.

П. Онацький, який перший дістав у середу, 25. V. б. р., вістку про смерть полк. Коновальця, зараз повідомив про це ріжні осередки нашої еміґрації, зокрема вислав телеґраму до американської „Свободи" та дав також комунікат до чужинецьких пресових аґенцій: „Юнайтед Прес", „Гавас" і „Стефані". Тогож дня була повідомлена про це також пані Коновальцева, яка зараз виїхала літаком до Ротердаму.

Одначе голяндська поліція в інтересах слідства й розшуків на місці не вважала потрібним подавати зараз до відома всієї правди. Тим то пояснюється ці ріжні суперечні поплутані вістки, а то й ріжні спростування, які появилися в найближчих днях за посередництвом „Голяндського Пресового Бюра". Так, напр., уже в четвер, 26. травня, отже вже по зізнаннях Барановського, подавали часописи:

„Хто такий Йосиф Новак? Новий злочин ГПУ. Лондон, 26. травня. „Таймс" подає телефонічну розмову з Ґаґи: Голяндська поліція вияснила, що вбитий у Ротердамі, в якого знайдено пашпорт на імя Йосифа Новака, став жертвою ГПУ. Чоловік, що називається Новаком, був одним із вождів націоналістичного руху в Україні. Він приїхав до Ротердаму для отримання аґітаційної літератури, яку малося розповсюднювати в СССР. За ним по пятах слідкували аґенти ГПУ. Одному з них вдалося вложити в речі Новака бомбу з годинниковим механізмом. Отже вибухом бомби був убитим Новак. Крім нього було ранених кілька осіб. Переслуханий у цій справі Бора прибув до Ротердаму, щоб остерегти Новака перед грозячою йому небезпекою. Бора був заарештований по вибуху, коли зявився до готелю, де жив Новак, і запитав про нього".

Що більше, в пятницю, 27. травня, коли на місці знаходилася пані Коновальцева й роблено приготування до похорону полк. Коновальця, та коли вже друкувалося паризьке „Українське Слово" з першими комунікатами й статтями про смерть полк. Коновальця, приніс „Гавас" із Голяндії таку телеґраму:

„Амстердам, 27. травня (Гавас). Голяндське пресове бюро подає: Власті вважають необоснованим повідомлення Українського Союзу в Римі, будьтоби жертвою ротердамського замаху 23. травня є полковник Евген Коновалець, голова національної української орґанізації, і неначебто вбивником був советський аґент. Власті схильні скорше думати, що вбитий, у якого знайдено пашпорт на імя Новака, — терорист, зраджений одним членом міжнародньої орґанізації, в склад якої він входив. Одначе справа остається загадкою. Поліція надіється її скоро вияснити. Але покищо невідомо, чи справді називався Новаком убитий у Ротердамі чоловік".

Навіть у день похорону полк. Коновальця, в суботу, 28. травня, появилися такі телеґрами:

„Амстердам, 28. травня (Гавас). Голяндське пресове бюро повідомляє: Згідно з ґазетними відомостями, поліція встановила, що правдиве назвище вбитого в Ротердамі чоловіка не Новак, а Красляний. Красляному, визначному діячеві українського руху, пять мінут перед вибухом вручено в місцевім ресторані пекольну машину. До цієї пори ніяких слідів виновників замаху не знайдено. Можливо, що Красляного вбили члени міжнародньої шайки".

Тогож дня появилася з черги ще одна телеґрама:

„Амстердам, 28. травня (Гавас). Голяндське пресове бюро подає: Є тепер встановлене у справі вибуху бомби в Ротердамі 23. травня, що йде про політичний замах. Автором замаху є советський аґент Валюк і йому правдоподібно вдалося покинути країну тогож дня, коли відбувся замах".

Щойно в неділю, 29. травня, коли розшуки поліції вбивника не дали ніяких вислідів, появився перший комунікат голяндського пресового бюра, який стверджував, що „вибух бомби в Ротердамі 23. травня представляв собою політичний замах і що вбито Евгена Коновальця". „Вбивником є якийсь Валюк, советський аґент, котрий правдоподібно вспів у той же день покинути Голяндію".

Чергового дня поліція подала до загального відома дані про замах і про висліди дотеперішнього слідства. Чужинні ґазети зо свого боку подають вістки, отримані в Ротердамі, одначе є там плутанини нових, правдивих вісток, із старими, свідомо неправдивими, які були розповсюднювані, щоб змилити союзників убивника, що їх він мусів мати. Так, наприклад, подають, неначебто „Валюк, чоловік років 32 на погляд", вступив у зносини з Коновальцем півтора року тому, висловивши бажання матеріяльно помагати українському рухові", або що полк. Коновалець, щойно по прибутті до Ротердаму, завізвав телеґрафічно Барановськоо й останній надто пізно дістав телеґраму, щоб на час поспішити до поїзду, а тому виїхав літаком у понеділок вранці; що неначебто Валюк при кожній стрічі з полк. Коновальцем вручав останньому гроші (!), а крім того коробки з цукорками (!) і дорогими папіросами.

Характеристичне, що й чужинні часописи стверджують, що полк. Коновальця остерігали перед небезпекою. Вони подають, що „вдова заявила голяндським властям, що її чоловіка давно остерігали перед грозячою небезпекою", та що Барановський зізнав, що „Коновалець і ми відносилися до Валюка з недовірям". З інших джерел ми довідалися, що вже раз вдалося було стримати полк. Коновальця перед стрічею з Валюком в одному портовому місті, й ці самі люди остерігали полк. Коновальця перед останньою поїздкою. На тому тлі стає тимбільш очевидним ризикування полк. Коновальця своїм життям, як і факт, що полк. Коновалець мусів здавати собі справу з небезпеки своєї поїздки. Автім спроби замаху на нього аґентів ГПУ були вже в Женеві перед двома роками й ця справа була широко висвітлена перед швайцарським судом. Авсеж, не зважаючи на те все, полк. Коновалець рішився на поїздку й стрічу без ніякого супроводу, вважаючи, як і досі постійно вважав, що провідникові не вільно ухилятися від справ тому тільки, що вони небезпечні.

Феліціта Сіґер.

ПЕРСТЕНЬ

Старий ґенерал зацукався, коли звернувся до своїх знайомих, що збиралися раз на тиждень у пиварні: „А таки мої панове..." Раз на тиждень зібрані залюбки оповідали веселі та жахливі історії. Ґенерал почав:

„А таки є між небом і землею більше див, ніж ви можете собі уявити своїм простим людським розумом. Я старий чоловік і ніхто не може мене посуджувати, що я безцільно вигадую. Я був вояком і звик дивитися спокійно смерті в очі. А проте, коли я пригадаю собі одну річ, одну жінку, що кохала свого чоловіка, і то так, як тільки людина південної вдачі може кохати, а що нам не завсіди легко зрозуміти, попросту здрігаюся на той спомин. А перстень..."

Ґенерал обірвав речення. Очі всіх глянули на золотий перстень ґенерала, що не був жонатий. Світло лямпи впало на золото і блиснуло, як від крови.

— Так, цей перстень. Я не можу його стягнути з пальця. Я мусів би його дати розрізати...

Уся його кремезна постать наче легенько затремтіла.

— Але розрізати його то значилоб те саме, що перервати нитку свого життя. Не тому, щоб я лякався смерти, але я не міг би цього зробити, бо це перстень померлої особи, покійниці, що проти моєї волі зо мною повінчалась. А я маю ще стільки пошани для її почувань... Та ви мене, мої приятелі, розумієте... Здається, що тепер прийшла черга на мене оповісти якусь історію і я оповім вам про перстень пані Джіованні.

Приявні насторожилися. Ґенерал потягнув трохи пива, запалив нервово папіроску і почав:

— Було це в 1916 р. Ми зробили довший перехід і втомлені почали розташовуватися. Мій малий відділ заняв італійський замок ґрафа Джіованні. Коли мені показали мою кімнату — гарну та простору, я мав тільки едине бажання: добре відпочити і щоб ніхто з місцевих мешканців, збунтованих проти нашої окупації, не робив ніяких збитків, бо це спричинилоб нове кровопролиття і зіпсувалоб нам спокійний день після перемоги. Я глянув на чудовий образ, що висів на стіні, і спитав одного із місцевої служби „Хто це?" Портрет прегарної жінки висів над моїм ліжком. Я мав враження, що він зображав дуже щасливу особу.

— Це ґрафиня Марія Джіованні! — я дістав відповідь. — Вона саме вийшла три місяці тому за власника цього замку.

Більше італієць не хотів нічого сказати. Він побажав мені „доброї ночі" і відійшов. Я кинувся на ліжко одягнений. Не можна було нічого знати на ворожій території... Коло півночі мене збудили. Я почув нервову перестрілку з рушниць, якусь біганину і крики. Варта, що стояла при вході до замку, ввійшла до моєї кімнати. Вона вела посередині якогось молодого чоловіка з гордою міною, дуже холодного.

— На нас напала якась банда людей і хотіла вдертися до палати. Усі повтікали після наших стрілів, тільки того одного нам удалоєя схопити — звідомив капраль.

„Я поглянув на молодого чоловіка. В його очах світилось обурення і погорда до мене і до нас уоіх. Він мав перед собою ще ціле життя, а я мусів видати наказ розстріляти його. Я поставив йому ріжні запити, але він не відповів ані на один. Тільки тоді, коли я повідомив його, яка доля його чекає, він знизав плечима, якби хотів сказати „нема ради".

Ледви його вивели з кімнати, як до мене вбігла прегарна молода жінка. Я пізнав її відразу з портрету, що висів над моїм ліжком.

— Пані ґрафине... — я почав, але вона вже лежала навколішки і благала мене, обіймаючи мої коліна: „Не вбивайте його!" Її оклики були повні розпуки. Я старався піднести її з землі і пробував їй спокійно вияснити, що я сам залежний від ріжних военних законів і не можу помилувати бунтаря, бо я сам тоді відповідав би за це. „Не вбивайте його!" вона повторяла раз-у-раз і зрозуміла безнадійне становище щойно тоді, коли почула сальву розстрілу.

„Я сам захитався. Жінка, що ввесь час лежала на землі, встала, глянула на мене страшними очима, якби хотіла мене проколоти, і вийшла з кімнати. Я впав виснажений на ліжко. Але в годині 4-тій мене знову збудили. Це був капелян замку. Він запровадив мене до ліжка ґрафині, яка вмирала. Коли я ввійшов до кімнати, вона дала знак, щоб я наблизився:

— Подайте мені руку! — сказала наказовим тоном.

„Я відчув дотик леду, а її пальці стиснули мене кліщами. Вона вложила мені на палець золотий перстень.

— Носіть цю обручку, як довго будете жити! Від нині ви одружені зо мною і щойно у хвилині вашої смерти я прийду її відібрати від вас — сказала вже притишеним голосом.

— Що тут таке незвичайне? — спитав один із приятелів ґенерала, вислухавши його оповідання.

Ґенерал глянув на нього дивним поглядом.

— Незвичайне тут те, що цей перстень вложила мені на палець не жінка, яка вмирала, але яка була вже вмерла. Коли мене збудила варта в год. 6-тій, тоді повідомили мене, що ґрафиня покінчила самогубством чотири години тому на гробі свого чоловіка. Вартівники зложили присягу, що від хвилини, коли розстріляли бунтаря, то не відступали від моєї кімнати. Отже я в четвертій годині дістав перстень з рук жінки, яка в годині другій уже була мертва... Чи може хтось з панів мені це пояснити?

Ніхто не міг пояснити цього явища так, щоб задоволнити слухачів. Деякі похитували головами, інші щось бурмотіли. Старий досвідчений вояк не був фантастом... І справді між небом і землею бувають дива...

Чому я оповідаю тепер цю історію?

Бо вчора ґенерал несподівано помер. Коли його слуга хотів зложити йому руки на грудях, з пальця зсунувся золотий перстень. Це ще не булоб нічого надзвичайного. Але всі перешукали цілу кімнату і ніхто не міг перстеня знайти.

Перекл. **а. б.**

Переборщив.

— В цім капелюсі, ласкава пані, виглядаєте двацять літ молодше...

— Алеж, бійтесь Бога, я всього маю двацять два роки...

Ідейний.

— Завданням мого життя: будити людство!

— То ви певно якийсь учений суспільник?!

— О ні, я маю лиш фабрику будильників...

Ідеаліст.

— Пощо ви закидуєте тут вудку? Таж тут нема ні одної риби!

— Нічого не шкодить. Я ловлю риби не задля риб, тільки задля приємности.

Андрій Дубовий (Мекс, Н. Дак.).

УКРАЇНЦІ НА ЗАХОДІ АМЕРИКИ

(1)

В мене давно таїлись думки відвідати наших українців у західній Канаді, духоборів у Британській Колюмбії та молокан у Лос Енджелесі. Але ріжні обставини здержували мене від виконання задуманих мрій. Так пройшли десятки років. Накінець одного осіннього дня в листопаді 1937 р. я таки зібрався в далеку подорож. На стації Майнот я сів на потяг та й гайда в напрямку на північний захід, до Саскачевану.

Серед своїх у Канаді.

У вікні вагона виділи простори Норт Дакоти з її засохлими полями й пожовклими ростинами. Девятьлітня посуха змінила цю колись зелену країну, американський шпихлір, у пустиню. Підіжджаємо до канадійського кордону. Потяг пристанув на 15 мінут у місті Портленд. Урядовці вскочили до возів і почали переглядати клунки і пашпорти. Знов потяг рушив і несе нас по Саскачевані. Тут також неврожай. Але він тут тревав тільки 2 роки, а не 9, як у нас, у Норт Дакоті. В фармерів нема ні насіння, ні паші для худоби. Фармери в Саскачевані, як і в Норт Дакоті, всі на державній підмозі. Як запевняли мене — не менше як 90% усіх тамошних фармерів на такій підмозі, а серед них є теж українці.

Після докладних розслідів я переконався, що саскачеванські фармери за два роки дігнали і перегнали в убожестві нортдакотських фармерів, хоч в останніх, як сказано, посуха тревала девять літ. Видно, що американський уряд більше дбає про своє фармерство ніж канадійський. Але і в Канаді люди не голодують.

Українські фармери живуть по цілому **Саскачевані**. З них 80% походять із Західньої України, головно з Галичини, а тільки 20% з Великої України. На жаль, хоч на вільній землі, в свобідній країні, вони до цього часу себе не пізнають. Не пізнали вони себе досі як слід, що вони — одні діти одної матери України. Українці з Галичини часто звуть тих, з Великої України, „москалями". А останні звуть галичан „австріяками". Є вже й такі, що пізнали, що ми діти одної матері, але відносно таких людей мало.

Мусджов — степове місто, хліборобський осередок Саскачевану, має 35,000 мешканців. Є в ньому і наших людей чимало. Нема там ні лісів, ні кущів. Голий степ і годі. Скучновато.

Їду дальше на захід. Поля висохлі, скрізь неврожай. Худоба шкандибає вихуджена. Доїжджаю до міста Летбридж в Алберті. Тут країна з поливною землею і видно денеде стирти сіна, а також видно добробут у фармерів. Остаюся в Летбриджі в своїх краян. Оглядаю околицю і бачу, що тут трохи ліпше, як у Саскачевані. Але біда, що вода в каналах висихає і якщо одно літо не буде дощу, то геть висохнуть ті збірники, з яких беруть воду на наводнення.

В місті Летбридж — 12,000 мешканців. Є там і наші люди, як з Великої України так і з Галичини. Деякі з них працюють у місті, а деякі фармерують довкруги міста. Летбридж — гарне місто. Є в нім парки, школи, бібліотеки. Щодо наших людей, то сміло скажу, що, не зважаючи на депресію і посуху, їм ліпше живеться, ніж нашим людям у Ню Йорку, або в Пенсилвенії. Правда, культурно вони стоять нижче від тих українців, що по великих містах. Пиятика пустила в них глибоке коріння. Та проте багато з них читають канадійські українські часописи, як „Новий Шлях", „Українські Вісти", „Канадійський Фармер" і інші.

Всі поля в **Алберті** засіваються смугами: пять акрів посіяно, а пять залишено на толоку. Через те рябіє вся країна. Це робиться на те, щоб заховати землю від видування вітром. Отсей спосіб заховання землі практикують по цілій північно-західній Америці.

Як змія викручується потяг та з висоти круч показується ззаду безкрая даль альбертійської рівнини. Спереду — темно-сині гори Британської Колюмбії. В тій темній синяві почувається якийсь спокій і тишина.

Треба мати крепкі нерви, щоби подорожувати по **Британській Колюмбії**. Які страшні перекопи, кручі, провалля! Аж лячно. Потяг викручується повільно. З одного боку висять камінні гори, а з другого провалля і внизу клекотяча річка. Високі каменисті гори покриті вічно зеленими сосновими лісами. Між горами часто пробігають річки з чистою мов кришталь водою. Такі краєвиди Британської Колюмбії.

Підіжджаємо до **Нелсона**. Тут долини трохи простірніші. Нелсон розкиданий по горбках серед великих гір. Має до 15,000 мешканців. Він найближче положений до духоборів. Потяг летить по долині Кутней. По обох боках залізниці яблуневі садки й гарні хатки на маленьких кавалках землі. Рядком із залізницею тягнеться довгою стрічкою смоляна дорога, по якій, хоч рідко, вганяють автомобілі. Я злажу на стації Тремс, де мене зустрічають приятелі духобори. Стріча була радісна. Йдемо до дому одного мого приятеля, де зібралися ближчі сусіди, „сини свободи", та й почалися знайомства, бесіди, запити і т. д.

Після відпочинку, який по переїзді через Саскачеван і Альберту мені був дуже потрібний, я почав зазнайомлюватися з ширшим кругом духоборів, з їх життям, думками. Це все передати важко. Та варт зазначити бодай важніші спостереження.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 192., відбудуться в неділю, 12. червня, в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі, Кінґ стр. Проситься всіх членів прибути. — К. Довганюк, предс.; М. Сухачник, кас.; М. Політило, секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211., відбудуться в нуботу, 11. червня, точно в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 35 Варен ул. Обовязком членів є бути на цих зборах, бо буде справоздання уряду і контрольорів за 6 місяців. Напоминається членів прийти і вирівняти свої залеглости, щоб не було нарікань на випадок суспендування. Будеться принимати нових членів. Неприявний урядник або член на тих зборах заплатить кару за статутом. — В. Карпів, пр.; Н. Слободзян, кас.; Т. Соколовський, секр.

БРОНКС, Н. Й. Піврічні збори Тов. „Згода", від. 210., відбудуться в неділю, 12. червня, в 2. годині пополудні, в тій самій галі, що завжди. Просимо прибути на означений час, бо є важні справи до вирішення. — Т. Давидів, предс.; В. Баковський, кас.; Іван Франко, секр.

КЕМПБЕЛ, О. Піврічні збори Тов. Сокіл, від. 218., відбудуться дня 12. червня, в годині 2. пополудні, в гали У. Н. Дому, 165 Ґордон Ев. Присутність усіх членів є конечна. Буде справоздання урядників за 6 місяців і контролі, звіт урядників зо Союзових нарад, котрі відбулись у справі організування молодіжи до У. Н. Союзу. — Уряд Товариства.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Піврічні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 12. червня, в год. 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Тому, що буде піврічне справоздання і деякі справи до полагодження, приявність усіх членів обовязкова. Ті члени, що не були на були на зборах в травні і не дістали дивіденди, нехай зголосяться на цих зборах. — Уряд.

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

ЙОНГСТАВН, О.

Висліди організаційних зборів.

В неділю, 29. травня ц. р., відбулися в Йонгставні в Народнім Домі при Рейон Евені заповіджені в „Свободі" збори відділів У. Н. Союзу. Були заступлені відділи: 119, 140, 218, 230, 274 і 348, з місцевостей: Йонгставн, Кемпбел, Джірард, Найлс і Страдерс — усі зо стейту Огайо.

В год. 1:30 відбулись малі інструкційні збори, на яких були приявні всі відділові урядники. Організатор В. Загаевич розяснив коротко способи, котрих треба вживати, щоб приєднати якнайбільше число членів, головно зпоміж молоді. Зараз по тих відділових зборах приступлено до загальних зборів усього членства. Загальні збори відкрив коротко промовою п. Періг, предсідник 230 від., й покликав на секретарів Марію Білан, секретарку 119 від., і П. Сильчака, секр. 274 від.

Відкривши збори, предсідник представив О. Малицького, головного контрольора У. Н. С., котрий пояснив присутнім ціль організаційних зборів. Притім він закликав приявних горнутись до У. Н. Союзу, не звертаючи уваги на релігійні чи політичні ріжниці. На другого бесідника предсідник покликав організатора В. Загаєвича, котрий зясував причини, що здержують нашу молодь від вступлення в ряди У. Н. Союзу. Він закликав усі причини усунути. Дальше пояснював, чому всі українці, які відповідають вимогам статуту, повинні приступати до У. Н. Союзу. Союз за останніх 45 літ зробив для нашої суспільности в Америці дуже багато. Він підносив не тільки матеріяльно, але також духово і культурно. Грамоти У. Н. Союзу, говорив бесідник, в нічому не уступають грамотам наймодерніших американських компаній. Навпаки, деякі значно перевищує. Якби ми всі знали бодай у приближенні всі ті добродійства, які дає У. Н. Союз, то малиб нині не менше як 250,000 членів. Бесідник висловив гадку, що ми ще таки того діпнемо.

По його промові забирали слово ще такі бесідники, які годилися з його виводами і піддержували їх: Ткачишин, Ворожбит, о. Мусійчук, Баган, пані Періг-Розомило, С. Цицик, І. Кравець. На ріжні запити одержували присутні точні та вдоволяючі відповіді. Пані Палівода, головна контрольорка, передала англійською мовою привіт. На салі запанував одушевлений настрій. На внесення п. Малицького одноголосно рішено завязати Союзовий Комітет, у склад котрого увійшли усі відділові урядники згаданих відділів, а до головної екзекутиви вибрані: Т. Періг, предсідник; Сильчак, секретар; Стахура, касієр.

Також ухвалено, щоб секретарі якнайскорше списали молодь від 16 до 26 року життя й ці листи передали екзекутиві вибраного уряду, а секретар екзекутиви вишле цю листу гол. контрольорові О. Малицькому, котрий скличе в половині місяця молодь до організації і до праці біля У. Н. Союзу. На збори цеї молоді прибудуть кожної хвилі п. О. Малицький і В. Загаєвич, щоб зацікавити її товариським життям та заохотити до творення спортових дружин.

При кінці, на зазив п. Загаєвича, присутний секретар 218 відділу, Ткачишин, зараз вписав свою доньку. А за ним пішли інші присутні і вписали кільканадцять молодих членів, так, що забракло аплікацій. Далі одноголосно вирішено, що кожний член до наступних зборів має приєднати щонайменше одного члена, молодого чи старшого. По відспіванні „Ще не вмерла Україна" всі з одушевленням закінчили збори.

За організаційні Союзові збори: **Теодор Періг**, предсідник; **Марія Білан, Петро Сильчак**, секретарі.

Хто винен?

— Івасю, не знаєш, хто зїв цей пиріг, що був у коморі?

— То пес. Я сам бачив, як їв...

— А не знаєш, хто псові дав ключ від комори?...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Жалібні збори жіноцтва.

В суботу пополудні, 28-го травня, вивішено на будинку Народнього Дому український прапор до половини щогли, а на ньому жалібну ленту. Ось так сповіщено громадянство про трагічну смерть полк. Евгена Коновальця. Другого дня мав відбутися травневий пікнік ОДВУ, одначе забаву цю відложено, а натомісць засмучена громада зійшлась до Народнього Дому, щоб спільно виказати співчуття і жаль.

Цей жаль і співчуття відчуло також українське жіноцтво декотрих місцевих відділів і Червоного Хреста, як теж представниці з Дірборн, і 2. червня вполудне зійшлись до Народнього Дому.

Ті сумні збори відкрила голова Червоного Хреста і попросила до слова паню А. Курило, яка розповіла своє знайомство з родиною дружини бл. п. полк. Коновальця. Пані Курило була в краю минулого літа і там з нею познайомилась.

Промовляли ще пані А. Стецко, пані Марія Пелех і пані І. Козаченко. Всі вони взивали жіноцтво до єдности й до організації.

Пані Запорожець висказала співчуття від жіноцтва Гетьманців Державників.

Покликано до слова також паню Ю. Шустакевич, яка між іншим заявила, що по покійному полковникові осталася його дружина і дитина. Осталися самі в чужому краю і нема їм місця на рідній землі під ворожим правлінням. Нашим обовязком є у цій важкій хвилі не забути за дружину покійника й помогти їй не тільки морально, але й матеріяльно. Слова бесідниці увінчались успіхом, бо присутні зложили $40 як дар для пані Коновалець. Прицьому пані Бойко передала ще $10 від свого брата, пана Р. Мараза, долучаючи їх на повищу ціль.

При кінці говорив іще п. В. Дідик, голова 24. від. ОДВУ, і дякував жіноцтву, яке відчуло смуток і горе родини полк. Коновальця.

Закінчуючи ці жалібні збори, присутні відспівали український гимн.

Громадянка.

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ЖЕРЕБОК ШЛЯХОЦЬКИХ.

Дорогі односельчани! Подаємо до відома вам усім, що ми скликаємо **дуже важні збори** в справі **ЧИТАЛЬНЯНОГО ДОМУ в Жеребках Шляхоцьких, пов. Скалат** і прохаємо вас всіх численно прибути на ці збори, бо мусимо помогти нашим рідним братам в рідним селі. Збори відбудуться **в неділю, 12. червня, у шестій годині вечором, в Українськім Народнім Домі під ч. 217-219 Е. 6-та вулиця в Ню Йорку.**

Прохаємо вас ласкаво явитися і обговорити справу нашого рідного села, бо це справа дуже важна.

ЗА ТИМЧАСОВУ РОБОТУ:

Теодор Музичка **Семен Сікора**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НОРТГЕМПТОН, ПА. Місячні збори Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44, відбудуться в неділю, 12. червня, в годині 1:30 пополудні, в церковній гали на Нюпорт Еве. Проситься всіх членів прийти на ці збори і заплатити свої вкладки, також ті члени, котрі ще не забрали дивіденди, щоби прийшли на ці збори і забрали. Контрольна комісія і урядники здадуть своє справоздання за пів року. Також будуть інші важні справи до полагодження. Проситься всіх членів якнайчисленніше прийти на ці збори. — В. Шишка, гол.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Збори Тов. Запорозька Січ, від. 132, відбудуться дня 12. червня, в годині 12. вполудне, в гали церковній. Обовязком кожного члена є явитися на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Проситься довгуючих членів прийти й вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Коніцький, предс.; Дм. Сова, секр.

ГВАЙТСТОН, Л. АЙ. Піврічний мітінг Тов. Просвіта, від. 129, відбудеться в суботу, 11. червня, в домі Михайла Дзярського, 146-22 — 22 Еве. Проситься, щоб усі члени прибули, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару згідно зо статутом. — А. Кавка, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія Великого відбудуться в неділю, 12. червня, в парохіяльній галі, зараз по Службі Божій. Кожний член повинен явитися і вирівняти свої залеглости, бо рядники більше не ходять за колектою вкладок. Член, що задовжиться один місяць, буде сусепндований. — М. Гуминюк.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36., відбудуться в суботу, 11. червня, в парохіяльній гали, в годині 7. точно. Подаємо до відома членицям, щоби явилися на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Також припоминаємо тим, котрі довгують, щоби явилися на цих зборах і заплатили свої вкладки. Будемо принимати на цих зборах нових членів, як старших так і дітей. Тільки приведіть їх, а отримаєте за це нагороду. — Олена Скробач, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Піврічний мітінг Тов. Дністер, від. 310., відбудеться в суботу, 11. червня, в год. 8. вечором, під ч. 724 Ліонард ул. Є важні справи й кожний член обовязаний прибути. Не явившийся член підлягає карі або виключенню з Товариства. Пригадуємо членам, щоби вписували свої діти до Союзу, як також і знайомих. В єдности сила! — В. Вентринович, предс.; С. Пелехатий, кас.; М. Більський, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. Піврічний мітінг Бр. св. О. Николая, від. 276., відбудеться в неділю, 12. червня, точно в годині 2. пополудні. Золотий дарунок дістане той член, що приведе нового члена до відділу і У. Н. Союзу. — С. Прокопович, предс.; Л. Гриневич, кас.; М. Фук, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Піврічні збори Тов. „Любов", від. 45., відбудуться в неділю, 12. червня, в годині 2. пополудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Проситься членів, щоби точно зійшлися на час. Контроля провірить книги товариства за останніх 6 місяців і здасть провірку. Є також інші важні справи, тому приявність кожного члена конечна. Хто з шановних членів має кандидата в члени до У. Н. Союзу, проситься привести на збори. Незабувайте, що Молодечий Союз дає вигідні і приступні поліси для дітей. Кожний молодечий член має обезпечення і зворот готівки по упливі часу. Користайте з нагоди. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарасим, кас.; Теодор Малик, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Піврічні збори Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, відбудуться в неділю, 12. червня, в годині 2. пополудні, в гали укр. прав. громади, 675 Савт 19 вул. Обовязком кожного члена прийти на збори. Буде справоздання урядників і багато інших справ до полагодження. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Збори Тов. „Згода", від. 294, відбудуться в суботу, 11. червня, в годині 8. ввечір, в гали, де звичайно. Проситься членів, щоб заплатили залеглі вкладки і так само котрий не був минулого місяця на зборах, хай прийде і отримає чек з Союзу за дивіденду. Тож прошу прийти, хай буде ця справа полагоджена, а до того маємо інші справи до полагодження. — Іван Король, предс.; С. Музика, кас.; Яків Салій, секр.

САВТПОРТ, КОН. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84., відбудуться в неділю, 12. червня, точно в годині 2. пополудні. Просимо всіх явитись на збори, бо маємо досить справ до полагодження. Незабувайте, що це останній місяць кампанії приєднування членів до У. Н. Союзу. Як ми самі своїх дітей не впишемо, та й ті, що не стоять в У. Н. Союзі, скажуть, чому вони своїх не впишуть до У. Н. Союзу. — М. Сендзік, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Піврічні збори Укр. Нац. Тов. Дністер, від. 361., відбудуться в суботу, 11. червня, точно в год. 8. ввечір, в У. Н. Домі, 217 Іст 6. вул. — Д. Костишин, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Піврічний мітінг Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142., відбудеться в суботу, 11. червня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 214 Фултон ул. На порядку нарад буде справоздання контр. комісії, принимання нових членів, роздання тікетів на спільний пікнік. Просимо довгуючих членів вирівняти свої довги, бо в противнім разі можете стратити членство. — Я. Лещак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Остапчук, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Піврічні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268., відбудуться в суботу, 11. червня, точно в годині 7. ввечір, в У. Н. Домі, 2171 Вакеліпс ул. Проситься членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоби вирівняли свої залеглости. Хто бажав би стати членом У. Н. Союзу, або вписати свої діти, нехай зголоситься на зборах. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

КРОМПТОН, Р. АЙ. Піврічні збори Тов. Зап. Січ, від. 246., відбудуться в неділю, 12. червня, в годині 1. пополудні, в льокали читальнянім. Проситься всіх членів прийти в означений час, бо є багато важних справ до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглости. Хто мав би нового члена, то проситься привести, а секретар радо впише в члени У. Н. Союзу. — В. Сподарик, секр.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. Піврічні збори Тов. ім. Ів. Франка, від. 93., відбудуться в неділю, 12. червня, в годині 10. рано, в Укр. Клюбі, 59 Сентрал ул. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Неприявний член буде караний згідно з ухвалою. — К. Бабій, предс.; П. Сомик, кас.; П. Беньковський, секр.

АНСОНІЯ, КОН. Місячні збори Укр. Тов. Запорозька Січ, від. 67., відбудуться в неділю, 12. червня, в Ліберти гали, точно 12:30 пополудні. Просимо, щоби кожний член і члениця були присутні на зборах. Подається до відома, що головний уряд У. Н. Союзу призначив членам дивіденду; будемо на зборах давати чеки. Рівнож напоминаємо довгуючих членів, щоби вирівняли свої довги; в противнім разі будуть суспендовані; щоби потім не нарікали на урядників. — Іван Шуран, предс.; Василь Вавро, кас.; Григорій Патинок, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори Тов. Над Збруча, від. 280., відбудуться в неділю, 12. червня, в 2. годині пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 В. Лакавана Ев. Присутність всіх членів на зборах є обовязкова. — Р. Рубльовський, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Звичайні місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 12. червня, в годині 12. вполудне, в салі церковній при Оклей і Райс ул. На порядку дня є важні справи до вирішення, тому приявність усіх члениць і членів є конечна. Дається до відома, що вже отримано дивіденди чиками з У. Н. Союзу, а щоби отримати дивіденду, треба явитись на збори. — М. Барабаш, предс.; Д. Кузьма, кас.; Т. Шпікула, секр.

НА ДОПОМОГУ КИТАЄВІ.

В 2,000 американських містах збираються влаштувати 17-го червня спеціяльні забави з їдженням рижу, щоб у цей спосіб зібрати фонди на медичну допомогу жертвам війни в Китаю. Голівудська акторка Лойс Джеймс показує, як вона буде вживати паличок, що ними китайці їдять страви.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. Піврічні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156., відбудуться в неділю, 12. червня, в Русскім Н. Домі. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо є важна причина до полагодження. — В. Новак, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На будову Народнього Дому в селі Новий Роговець, повіт Збараж.

На повищу ціль жертвували: М. Заблоцький $10; по $5: М. Муштан, В. Нагай; Катерина Калитчук $2; по $1: М. Сукоряк, В. Просько, П. Блохин, Р. Гуменюк, Н. Кальмечук, К. Полянський, Н. Н., Е. Вітковський, Стефанія Якимів, Марія Примаків, Е. Каризна, Т. Дибик; по 50 ц.: О. Загоруйко, Н. Тимчак, А. Наддніпрянець, М. Швець, Лео, П. Прох, М. Багуський, Б. Сторм, П. Сахарів; по 25 ц.: А. Зіновик, Е. Рошко, І. Сівак, Й. Зович. Разом $39.50. Збірка продовжається. Дальші пожертви просимо слати на адресу голови нюйорського комітету: Michael Zablocki, 332 E. 14. St., New York City.

БРОНКС, Н. Й.

Із свяченого на інвалідів.

Дня 15. травня відбулося спільне свячене парохіян церкви св. Воскресення. Тостмайстром був п. Василь Дармоць. На поклик парохіяльного секретаря, п. Олекси Плескуна, зібрано $22.46, з чого $11.23 вислано до Обєднання з призначенням для українських інвалідів. Жертвували: о. Д. Профета $2; по $1: О. Плескун, І. Франко, С. Путяк, І. Мандзій, Г. Павлишин, Й. Глібіцький, А. Грегорович, Анна Баран, П. Басуховичева, М. Римар, Рід. І. Павлишин, Голдрін; по 50 ц.: К. Кульбаба, Н. Закалужний, І. Бзан, А. Журавецький, Баба, А. Муж, П. Бабисюк, І. Ємеречняк; по 25 ц.: К. Кіт, П. Пещиляк, А. Гарасимів, М. Обух, П. Робак, М. Юзюк, В. Закалужний.

Свячене відбулося по Службі Божій, на якій владика Богдан висвятив о. діякона Володимира Профету в священичий стан.

Батько й син.

Батько мешкав у Галичі, а син ходив до школи в Самборі. Одного дня син пише до батька лист:

„Дорогий Тату! Прошу прислати мені 50 зл., бо інакше кинуся до Дністра!"

На це батько відписав:

— Дорогий Сину! Скачи, жду на Дністрі в Галичі з саком.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(14)

В той час, як сітка інтриг затіснювалася довкруги Тарзана, він буяв собі безжурно враз з хлопцями по нетрах. Зрозуміло, що серед тих обставин скорше чи пізніше люди капітана мусіли його зловити. Просто тому, що він не робив нічого, щоб уникнути схоплення. Одного дня, коли він переходив попід ліс, з лісу вискочив гурт вояків і окружив його.

Вояки мали насторожені кріси, а їх провідник, що був білим офіцером, мав у руках револьвер. „Нарешті ми схопили тебе!" — закричав офіцир, прикладаючи йому до грудей револьвер. „Де дитина?" — запитав він. „Дитина? Яка дитина?" — здивувався Тарзан. „Дівчина, котру ти схопив", відповів офіцир. „Я про ніяку дівчину не знаю", відповів з гідністю Тарзан.

Очевидно, що офіцир відразу на те не дав віри. Спрямовуючи в нього револьвер, він приказав: „Ступай на станицю. Там будеш вияснювати". Тарзан міг цей раз також утекти. Він, наприклад, міг викликати з нетрів свого льва Джад-баль-джада. Лев був би викликав збентеження, а серед того він міг, подібно як перший раз, зникнути в нетрах.

Та цей раз йому не хотілося втікати. Він рішився вияснити справу. Та, можливо, якби він був знав, як спритно приготовив цілу низку фальшивих доказів інтригант Абдуль Кеб, він був би завагався, чи віддатися владі. Влада нераз сліпа і бере під увагу механічні докази. Та цього Тарзан не знав, тому спокійно дався провадити воякам.